

OMTENTAMEN TEORETISK FILOSOFI 22 DECEMBER 2021

FTEA12:3 1900-TALETS FILOSOFI

Läs varje fråga noga, och försäkra dig om att du förstått vad frågan gäller innan du svarar.

Skriv dina svar med hela meningar och i löpande text.

Försök vara exakt och tydlig, och förklara vad du menar.

Undvik att svara på annat än det som frågan gäller.

1. I utdraget ur *Idéer* beskriver Husserl den naturliga inställningens värld. Beskriv den naturliga inställningen och dess värld! (3p)

2. Russell nämner i inledningen av *Logisk atomism* en metodologisk princip ("heuristisk maxim") som varit vägledande för hans filosofiska arbete genom alla år.

(a) Vilken är principen? (1,5p)

(b) Förklara vad principen innebär och vilket syfte den har! (1,5p)

3. I jämförelsen med mannen så framträder kvinnan som det negativa, hävdar de Beauvoir i *Det andra könet*.

(a) Vad menar de Beauvoir med att kvinnan utgör "det negativa"? (2p)

(b) Hur framstår mannen i denna jämförelse? (1p)

4. Begreppen 'språkspel' och 'familjelikhet' spelar en viktig roll för Wittgenstein i *Filosofiska Undersökningar*. Begreppen introduceras där som en kritik mot den syn på språk och mening som Wittgenstein tidigare presenterat i *Tractatus*.

(a) Vad menar Wittgenstein med 'språkspel'? Ge gärna ett exempel! (1p)

(b) Vad menar han med 'familjelikhet'? Ge gärna exempel! (1p)

5. I avsnittet *Om förståelsens cirkel*, skriver Gadamer att "tidsavståndet är en produktiv och positiv möjlighet till förståelse". Förklara vad Gadamer menar med detta påstående! Hur kan tidsavståndet vara produktivt? Hur är tidsavståndet kopplat till förståelse? (3p)

6. I utdraget från *Andras själsliv* menar Austin att en person som förvissat sig om att något *verkligen* är på ett visst inte därmed förbinder sig till att förutspå något. Vad menar Austin med att personen *inte* förutspår? (2p)

7. Tidigt i *Signatur händelse kontext* sammanfattar och kritiserar Derrida uppfattningen att skriftens utveckling helt enkelt följer en "mekanisk-ekonomisk lag: att tjäna så mycket rum och tid som möjligt genom att finna den lämpligaste förkortningen" utan att påverka betydelse. Han kallar denna uppfattning "ideologisk."

(a) Vad menar Derrida med "ideologisk" här? (1,5p)

(b) Hur får Derridas egen analys av skrift som *dissemination* konsekvensen att den kritiserade ideologiska uppfattningen måste överges? (1,5p)

Lycka till!

Ingar och Patrizio

Poängfördelning:

VG 16 – 19

G 10 – 15

U 0 – 9

TENTAMEN TEORETISK FILOSOFI 23 NOVEMBER 2021
FTEA12:3 1900-TALET'S FILOSOFI

Läs frågorna noga, och försäkra dig om att du förstått vad frågan gäller innan du svarar. Skriv dina svar med hela meningar och i löpande text. Försök vara exakt. Undvik att svara på annat än det som frågan gäller. Var tydlig.

1. I utdraget ur *Logiska Undersökningar* argumenterar Husserl för att de empiriska vetenskaperna förutsätter en "vetenskapslära". Vetenskapsläran beskriver de objektiva, ideala villkoren ("betingelserna") för vetenskapen. Förklara (a) vilka dessa villkor är, och (b) varför vetenskaperna förutsätter villkoren! (3p)

2. I förordet till *Tractatus logico-philosophicus* skriver Wittgenstein: "Man kunde sammanfatta bokens hela mening i ungefär följande ord: Vad som alls låter sig sägas, kan sägas klart; och vad man icke kan tala om, därom måste man tiga." Mot slutet av *Tractatus* §6.54 skriver han "Mina satser förklarar genom att den, som förstår mig, till slut inser dem vara nonsens".

Vad menar Wittgenstein med "nonsens" i citatet? Varför är *Tractatus* satser nonsens, enligt Wittgenstein? (3p)

3. de Beauvoir skriver att kvinnor inte hävdar sig som subjekt inför männen. Som skäl för kvinnornas bristande självhävdelse anger de Beauvoir bl a att kvinnorna "undviker den autentiskt levda existensen".

(a) Vad innebär det att leva autentiskt, enligt de Beauvoir? (b) Varför undviker kvinnor att leva autentiskt? (3p)

4. Vad påstår Austin att en person gör när personen säger "Jag vet att..."? (2p)

5. Gadamer diskuterar hur läsaren ska gå till väga för att säkra (text)tolkningens vetenskaplighet. Han argumenterar för att ett "historiskt medvetande" är nödvändigt för att garantera vetenskaplighet.

Förklara varför historiskt medvetande kan leda till vetenskaplighet, enligt Gadamer! Beskriv även tillvägagångssättet, dvs. hur tolkaren bör göra för att säkra en vetenskaplig tolkning. (3p)

6. Derrida använder uttrycket "dissemination" för att beskriva en möjlighet som skrift för med sig.

(a) Vilken är den möjlighet som Derrida beskriver? (b) Hur förändrar insikten att det finns dissemination den tidigare, traditionella förståelsen av fenomenet (begreppet) kommunikation? (3p)

7. Flera originaltexter betonar att objektiv sanning är nödvändig för kunskap, men de uttrycker delvis olika syn på källan till den objektiva sanningen. I artikeln *Tre sorters kunskap*, påstår Davidson att objektiv sanning grundar sig i ”kommunikation”. Vad ger Davidson för skäl till att just kommunikation är källan och garanterar objektiv sanning? (2p)

Lycka till!

Ingar och Patrizio

Poängfördelning

VG 16 – 19

G 10 – 15

--- U 0 – 9